MAATALOUS

Siemenapilaa ei kannata viljellä suurten peltoaukeiden keskellä eikä suurilla peltolohkoilla. **NURMIKASVIEN JALOSTAJA MIKA ISOLAHTI, BOREAL KASVINJALOSTUS**

Hollanti ja Irlanti lisäävät maidontuotantoa rajusti

Monella Euroopan maalla on jo selvät suunnitelmat maidontuotannon lisäämisestä kiintiöiden poistuessa vuonna 2015.

Alankomaissa tuotanto kasvaa tuottajakyselyyn pohjautuvan ennusteen mukaan ensimmäisenä kiintiöttömänä vuonna 1,1 miljardia litraa, eli 12 prosenttia nykyisestä.

Vuoteen 2020 mennessä tuotannon odotetaan kasvavan 26 prosenttia, eli 2,3 miljardia litraa.

Irlannissa lehmämäärä on jo nyt kasvanut 120 000 lehmällä vuodesta 2008. Vuoteen 2020 mennessä tuotannon odotetaan kasvavan 50 prosenttia nykyisestä ja keskittyvän maan eteläosiin.

Tuottajahinta nousussa

Maidon tuottajahinta on kevään kuluessa noussut useissa Euroopan maissa.

Alankomaissa hinta on nyt noin 40 senttiä litralta ja Irlannissa 35 senttiä, kertoo MTK:n maitoasiamies **Sami Kilpeläinen** katsauksessaan.

Litrahinta on noussut 3–5 senttiä. Tuotokset ovat Euroopassa alhaalla, koska kevät on yleisesti myöhässä.

Luopuminen hidastunut

Suomessa maaliskuussa päättyneen kiintiövuoden maitomäärä oli 2 180 miljoonaa litraa.

Tuotanto väheni 0,2 prosenttia ja jäi 330 miljoonaa litraa alle maakiintiön.

Maidontuotannosta luopuminen on tämän vuoden puolella hidastunut, joten Gallup Elintarviketieto ennakoi tuotannon pysyvän lähellä viime vuoden määrää. Ennuste on 2 180 miljoonaa litraa.

Pitoisuudet laskussa

Maidon rasva- ja valkuaispitoisuudet ovat vuoden alussa alentuneet viimevuotisesta. Pitoisuuksiin vaikuttavat muun muassa ruokinnan muutokset.

Ruokintakustannukset ovat edelleen korkeat.

Rehuohran hinta oli vuoden alussa neljänneksen ja rypsin seitsemän prosenttia korkeampi kuin vuosi sitten. Maidon tuottajahinta oli sama kuin vuosi sitten.

Tuorejuustot maistuvat

Maitonesteiden kulutus on kasvanut alkuvuodesta hieman. Kasvu tulee pääasiassa kermojen, hapatettujen kermavalmisteiden ja rahkan sekä muiden tuoretuotteiden suosiosta.

Juustojen ja voin kulutus on alkuvuonna kasvanut viisi prosenttia, eli suurin kasvu näyttäisi taittuneen.

Tuorejuustojen kulutus kasvaa tällä hetkellä kypsytettyjä nopeammin. Yli kolmannes juuston kulutuksesta on jo tuorejuustoja.

Eniten juustoa tuodaan Saksasta ja Tanskasta.

TERHI TORIKKA

Lintuinfluenssa leviää Keski-Euroopassa

Saksassa on jouduttu lopettamaan kahden kalkkunatilan yhteensä 27 000 lintua lintuinfluenssan takia, kertoo Eläintautien torjuntayhdistys ETT ry.

Rutiiniseurannassa löydettiin H7-tyypin matalapatogeeninen eli heikosti tautia aiheuttava lintuinfluenssavirus.

Tilat sijaitsevat Osnabrückin alueella Luoteis-Saksassa (Niedersachsen), eikä niiden lähellä ole muuta siipikarjatuotantoa.

Kilometrin säteellä tiloista olevalla rajoitusalueella sijaitsee vain kolme harrastekanalaa, joissa on yhteensä 26 kanaa, 3 ankkaa ja 3 kalkkunaa.

Siipikarjaa on viime kuukausina jouduttu hävittämään matalapatogeenisten H5- ja H7-tyypin virusten vuoksi eri puolilla Saksaa.

H5-tyypin virusta todettiin Schleswig-Holsteinin, Hessenin ja Brandenburgin alueella, kun taas Nordrhein-Westfalenista löytyi samaa H7-tyypin virusta kuin kahdesta eri ulkokanayksiköstä Hollannissa.

H5- ja H7-tyypin matalapatogeenisetkin infektiot aiheuttavat vastaavat toimenpiteet kuin korkeapatogeeniset lintuinfluenssavirukset, koska on olemassa riski niiden muuntautumisesta voimakkaasti tautia aiheuttaviksi.

MAIJA ALA-SIURUA

Hernettä ja perunaa maahan myöhäisestä keväästä huolimatta

Viikonlopun pouta päästi perunanviljelijät pariksi päiväksi pellolle. Varhaisperunan istutukset ovat vasta alussa ja sateita on taas tiedossa lähipäiviksi. Torikauppaan tarkoitettua hernettä on kylvetty pieniä aloja.

NAANTALI (MT)

Rymättyläläinen **Mika Törne** myhäilee sunnuntaina, kun aurinko paistaa ja varhaisperunan istutukset sujuvat taas. Ensimmäinen puolen hehtaarin pelto saatiin istutettua illansuussa. ”Kevät on ollut hankalan kylmä ja märkä ja istutukseen sopivia kelejä on ollut vähän.”

Törne suunnittelee istuttavansa pari hehtaaria varhaisperunaa viime vuoden tapaan.

Kevään istutusurakka alkoi runsas viikko sitten, mutta pitkälle ei ehditty, kun sade pysäytti työt. Koko viime viikko jäi sateiden takia väliin. Viikonloppuna oli poutaa ja työt etenivät, mutta ennusteet ovat taas kovin sateisia.

Törnellä oli sunnuntaina istutusapuna **Lauri Lähteenmäki** ja meksikolainen vaihto-oppilas **Carlos B. Lopez Munoz**. Etelä-Meksikosta kotoisin oleva nuorimies oli ensimmäistä kertaa suomalaisella maatilalla.

Suomessa hän on ollut 7 kuukautta ja suomen kieli alkaa sujua.

> On epävarmaa, saadaanko uutta perunaa kesäkuun alun lakkiaisiin ja päätösjuhliin.

Törnen mukaan istutuksia aloitellaan pari viikkoa tavallista myöhemmin, jos alkua verrataan viime vuosiin, jotka ovat suosineet aikaisia istutuksia.

”Parikymmentä vuotta sitten tämä olisi aika tavanomainen aloitushetki.”

Sen verran ollaan kuitenkin myöhässä, että on epävarmaa, saadaanko uutta perunaa kesäkuun alun lakkiaisiin ja päätösjuhliin. Täysin mahdotonta se ei ole, jos sää lämpenee ja myös yöt ovat lämpimiä.

Törnen mukaan varhaisperunan viljely kiinnostaa saariston viljelijöitä ja viljelyalat näyttävät pysyvän likimain samana kuin vuosi sitten, vaikka viime vuosi oli vaikea.

Torikauppaan tarkoitettua hernettä on kylvetty ainakin Liedossa ja Paraisilla, pieniä aloja aikaisin kuivuville lohkoille. Suojaisissa paikoissa on vielä lunta.

Rannikolla routaa

Varsinainen kylvösesonki saattaa siirtyä toukokuun toiselle viikolle, arvioi palvelupäällikkö **Pasi Nummela** Pro Agria Länsi-Suomesta. Hän ajoi tiistaina Sastamalasta Poriin päin. Vettä satoi ja pelloilla oli lammikoita. ”Tulvat ovat sentään laskeneet.”

Nummelan mukaan talven lumitilanne näkyy pelloilla. Rannikolla oli vähän lunta, maat ovat roudassa ja vettä makaa pelloilla. Pinnassa on 10–20 senttiä sulaa ja sen alla saman verran routaa.

Sisämaassa lunta oli kevättalven kovien pakkasten aikaan enemmän ja routaa oli vähän. Kylvöt saattavat alkaa poikkeuksellisesti sisämaasta, kun rannikolla joudutaan odottamaan roudan sulamista. Routaiseen maahan kylvämisestä on huonoja kokemuksia.

Nummelan mukaan lämmin kevätsade olisi nyt eduksi, jotta loput roudat sulavat ja pellot kuivuvat tasaisesti. Sen jälkeen kaivataan kunnon kylvöpoutia. Viime vuosina kylvöt ovat venyneet sateiden takia.

VEIKKO NIITTYMAA

EILA KNUUTILA

Torikauppaan viljeltävää hernettä kylvettiin maanantaina Liedossa.

VEIKKO NIITTYMAA

Traktoria ajava Mika Törne istutti varhaisperunaa sunnuntaina Rymättylässä. Perunakoneen päällä ovat Lauri Lähteenmäki ja meksikolainen vaihto-oppilas Carlos B. Lopez Munoz.

Puna-apilan siementuottajia tarvittaisiin kipeästi lisää

Hyvälle säilörehukasville vaikea löytää siementuottajia

Puna-apila olisi karjatiloille tärkeä rehukasvi korkean rehuarvonsa ja satoisuutensa ansiosta, mutta moni siemenviljelijä kavahtaa epävarman siemenkasvin viljelyä.

”Puna-apilan siemensadon vaihtelut ovat erittäin suuria. Satoa voi tulla parhaimmillaan 350 kiloa hehtaarilta ja huonoimmillaan ei grammaakaan”, kertoo nurmikasvien jalostaja **Mika Isolahti** Boreal Kasvinjalostuksesta.

Siemensadon onnistumiseen vaikuttaa kaksi asiaa yli muiden, pölytys ja kasvukauden sää.

Hyönteispölytteisenä kasvina puna-apilan siementuotanto on täysin riippuvainen pölytyksen onnistumisesta. Jos pölyttäjiä on vähän tai ne eivät kukinta-aikaan liiku, siemensato epäonnistuu.

Myös kasvin ploidia-asteella on vaikutusta pölytykseen.

”Tetraploidi puna-apila on rehuntuotannossa parempi, mutta tetraploidien kukinto on suurempi ja hyönteisille vaikeammin pölytettävä. Diploidien pölytys ja sen myötä siemensato onnistuu varmemmin.”

Jos puintiaikaan sataa, riski sadon täydelliseen tuhoutumiseen on suuri.

Pitkän kuivan jakson ja kasvuston tuleentumisen odottelun sijaan puna-apilakasvusto lopetetaan viikkoa ennen puintia tyypillisesti varsistohävitteellä. Tällöin kasvusto ei kuitenkaan kestä juuri lainkaan sadetta.

”Sade haurastuttaa kemiallisesti hävitetyn kasvuston hyvin nopeasti ja sato voidaan menettää kokonaan.”

PUNA-APILA

Suomen tärkein rehupalkokasvi

Puna-apila on tärkein Suomessa viljeltävistä rehupalkokasveista.

Suomessa käytetyistä nurmi- ja nurmikkokasvien siemenistä puna-apilan osuus oli viime vuonna viidenneksi suurin, neljä prosenttia. Käytetympiä ovat nurmikasveista timotei ja nurminata, nurmikkokasveista punanata ja niittynurmikka.

Puna-apilaa on kahta tyyppiä, aikainen eteläinen ja myöhäinen pohjoinen. Myöhäinen tyyppi on hyvä talvehtija, ja se on Pohjoismaissa käytetyin.

Täysin hyönteispölytteisenä kasvina tuottaa siementä vain, jos pölytys onnistuu.

Tuontisiementä jopa 90 prosenttia

Tuontisiemenen osuus kylvetyssä puna-apilasta on ollut korkeimmillaan 90 prosenttia. Viime vuonna se oli noin 85 prosenttia.

Isolahden mukaan tuontisiemeneen liittyy samanlainen riski kuin kotimaiseen: puna-apilan tuottaminen ei ole muualla sen helpompaa kuin Suomessa.

”Ulkomaiset lajikkeet eivät aina ole sopeutuneet Suomen oloihin. Osaa lajikkeista ei ole lainkaan testattu meillä.”

Siksi suomalaisia viljelijöitä pitäisi rohkaista puna-apilan siementuotantoon.

Isolahti on kartoittanut koti- ja ulkomaisista tutkimuksista sellaisia tekijöitä, joilla sadon onnistuminen voitaisiin turvata.

Viljelijä voi edesauttaa pölytyksen onnistumista

Hyönteispölytteisellä kasvilla tärkeää on ainakin edistää pölytyksen onnistumista.

Paras puna-apilan pölyttäjä on peltokimalainen. Se on selvästi yleisin Suomessa esiintyvistä kimalaisista.

Myös tarhamehiläinen onnistuu pölyttämään puna-apilan, joten apilalohkon lähelle voi sijoittaa mehiläispesiä. Se tosin ei ole läheskään yhtä tehokas kuin peltokimalainen.

Viljelijän kannattaa parantaa luonnonkimalaisten elinoloja esimerkiksi turvaamalla niille pellon läheisyydessä hyviä pesintäpaikkoja, ojanpientareita ja kivikasoja.

Pellon lähellä keväisin kukkivat pajut puolestaan tarjoavat niille ravintoa ennen muiden kasvien kukintaa. Myös hunajakukan tapaisia houkutuskasveja ennen puna-apilan kukintaa voi käyttää. Ne pitää kuitenkin niittää siinä vaiheessa, kun apila alkaa kukkia.

”Siemenapilaa ei kannata myöskään viljellä suurten peltoaukeiden keskellä eikä suurilla peltolohkoilla. Paras on pieni lohko peltoaukean reunalla lähellä pölyttäjien pesäpaikkoja.

Uusia korjuumenetelmiä kannattaa kokeilla

Myös uusia korjuumenetelmiä kannattaa Isolahden mukaan kokeilla.

”Eräs siementuottaja kertoi viime kesänä testanneensa menetelmää, jossa hän niitti kasvuston ensin luo’olle ja antoi sen kuivua ja tuleentua loppuun ennen puintia. Vaikka se pääsi sateiden takia kastumaan, hän oli saanut ihan kohtuullisen siemensadon.”

JUHANI REKU

Salmonella-epäiltyä rehua ainakin 300 tilalle

Ruotsissa on löydetty salmonellaa tehdasvalmisteisesta rehusta, kertoo Eläintautien torjuntayhdistys ETT.

Rehua on ehditty toimittaa ainakin 300 tilalle, joista suurin osa on nautatiloja, mutta myös sika-, lammas- ja hevostilat ovat saattaneet saada epäilyttävää rehua.

Saastunut rehu on peräisin Uppsalassa toimivasta AB Johan Hanssonin tehtaasta, josta salmonellaa on löydetty aikaisemminkin. Tehdasta on saneerattu, mutta valmiissa rehussa salmonellalöydös oli ensimmäinen laatuaan.

Kyseisen yrityksen rehua ei ole viety Ruotsista muihin maihin. **MAIJA ALA-SIURUA**

MMM etsii eläinsuojeluasiamiestä

Maa- ja metsätalousministeriöön (MMM) on perustettu eläinsuojeluasiamiehen määräaikainen tehtävä.

Tehtävä on uusi ja perustuu hallitusohjelmaan. Paikka avattiin hakuun 23. huhtikuuta.

Tehtävä täytetään eläinsuojelulain kokonaisuudistuksesta johtuen ensin määräaikaisella sopimuksella.

Toimipaikka on Helsingin Viikissä. Tehtävä on avoinna heli.valtiolle.fi-verkkosivustolla, jonne on linkki MMM:n nettisivuilla.

TERHI TORIKKA